

РЕЦЕНЗІЇ

УДК 94 (477) «15-20»

П.С. Григорчук

ОСТАПОВЕЦЬ Т.М., ОСТАПОВЕЦЬ О.С. КРИЗЬ ЕПОХУ...ІСТОРІЯ С. КУПЧИНЦІ ІЛЛІНЕЦЬКОГО РАЙОНУ ВІННИЦЬКОЇ ОБЛАСТІ. – К.:ДНПРО, 2012. – 256 С.

В книзі, на основі архівних матеріалів, свідчень очевидців й учасників подій, відтворена історія одного із найдавніших сіл – Купчинці Іллінецького району Вінницької області.

Ключові слова: Купчинці, Вінниччина, селяни, повсякденне життя, радянська влада, незалежність.

Актуалізуючи дане дослідження, слід відзначити, що краєзнавча робота – це важлива й невід’ємна частина діяльності наукових, освітніх, культурологічних установ. Вона сприяє найповнішій науковій реконструкції на мікрорівні історії регіону як невід’ємної складової загальноукраїнського історичного процесу. Крім того, краєзнавчі дослідження містять великий ресурс збереження і зміцнення історичної пам’яті українства. Свого часу слушно зазначав визначний український поет М. Рильський: «Хто не знає свого минулого, той не вартий свого майбутнього, хто не шанує видатних людей свого народу, той сам не годен пошани». Отже, сьогодні залишається нагальним удосконалити методологію краєзнавчого пошуку, знаходити наукові інструменти його виявлення, систематизація різного походження матеріалів краєзнавчого характеру.

В цьому сенсі заслуговує на значну увагу історичний нарис «Кризь епоху... Історія села Купчинці Іллінецького району Вінницької області», підготовлений вчителькою історії і права Купчинської школи Остаповець Тетяною Миколаївною та її сином Остаповцем Олександром Сергійовичем – студентом інституту історії, етнології і права Вінницького педагогічного університету ім. М. Коцюбинського.

Рецензоване видання складається з вступних статей уродженців села уповноваженого Президента України з питань контролю за діяльністю Служби безпеки України, генерал-майора Олексія Обаля і заступника голови Національної спілки краєзнавців України, заслуженого працівника культури України Григорія Клепака, додатків, іменного покажчика та 11 розділів, що охоплюють історію села Купчинці від найдавніших часів до сьогодення.

Насамперед відзначимо, що автори подають історію даного села у контексті просторовочасового оточення різних історичних епох. Тетяна та Олександр Остаповці у своєму нарисі вміло поєднують і відтворюють архівну точність подій з публіцистичними та ліричними відступами. В книзі багато фактичного матеріалу, архівних джерел, рідкісних любительських та професійних світлин. Автори показують шлях, яким пройшло село і його населення, неупереджено фіксує власні погляди на буденне життя та історичні події.

Позитивною рисою даного видання є його об’єктивність, відсутність одностороннього підходу до оцінок тих чи інших подій і явищ, що знайшли своє відбиття в історичному минулому села і мають продовження в наш час. Це помітно і в описі подій радянської доби, і в характеристиці етнонаціональних відносин між українцями, поляками та євреями, які населяли село, і в з’ясуванні причин і наслідків голодоморів, політичних репресій, розрух, яких не уникали мешканці села.

Серед головних здобутків книги - розповіді про простих людей села, спроба поновити історичну пам’ять, віддати належне своїм попередникам, незалежно від того, хто будував світле нездійсненне майбутнє – комунізм, а хто – гідне життя, бойову і трудову славу Купчинці. В їх долях відбито героїзм і трагізм нашої такої складної і неоднозначної історії.

Виграшним моментом дослідження є використання великої кількості світлин та ксерокопій історичних документів, а також розміщення списків померлих від голодоморів, відправлених на роботу до Німеччини в роки останньої війни та загиблих під час німецької окупації.

Наукові записки

Заслуговує на увагу складений авторами іменний покажчик, який включає більше 600 прізвищ селян-творців болючої, пекучої, відвертої і радісної, печальної і триумфальної правди про село.

Водночас зазначимо, що як і багато інших краєзнавчих досліджень, рецензована праця не позбавлена окремих недоліків. На наше переконання, одній-двом особам взагалі важко дослідити всю історію населеного пункту, майже неможливо простежити протягом десятиліть, а тим більше століть, родовід усіх односельчан, а ще важче – скрупульозно і безпристрасно зібрати дані про усі часи та епохи Купчинець. Ще багато чого в книзі не сказано, багато чого не озвучено, адже в кожній родині залишились численні документальні свідчення історії села, які можуть стати надбанням вже наступної когорти дослідників. Майбутнім історикам села слід більшою мірою «відточити» методологічну основу дослідження, звернути увагу на використання сучасних методів наукового пошуку. Особливо це стосується оцінок подій останнього сторіччя.

Взагалі ж рецензована книга є помітною подією у краєзнавчій літературі і сприятиме більш глибокому та об'єктивному висвітленню історії Подільського краю. Книга буде цікавою для науковців та широкого кола читачів.

Григорчук П.С. ОСТАПОВЕЦ Т.Н., ОСТАПОВЕЦ А.С. СКВОЗЬ ЕПОХУ...ИСТОРИЯ СЕЛА КУПЧИНЦЫ ИЛЛИНЕЦКОГО РАЙОНА ВИННИЦКОЙ ОБЛАСТИ. – К.: ДНПРО, 2012. – 256 с.

В книге, на базе архивных материалов, свидетельств очевидцев и участников событий, исследуется история одного из древнейших украинских сел. – Купчинцы Иллинецкого района Винницкой области.

Ключевые слова: Купчинцы, Винниччина, крестьяне, повседневная жизнь, советская власть, независимость.

Grigorchuk P.S., OSTAPOVETS T.N., OSTAPOVETS A.S. THROUGH EPOCH... HISTORY OF THE VILLAGE OF KUPCHYNYSI, ILLINTSI DISTRICT, VINNYTSIA REGION. – К.: DNIPRO, 2012. -256 p.

In this book, on the basis of archival materials, evidences of eye-witnesses and participants of the events, the history of one of the oldest ukrainian villages Kupchyntsi, Illintsi district, Vinnytsia region is investigated.

Key words: Kupchyntsi, Vinnychyna, peasants, everyday life, soviet power, independence.

І.М.Романюк, О.В.Зінько

ЗАГОРОДНІЙ І.М. ВТРАЧЕНІ ПОКОЛІННЯ. – ВІННИЦЯ: КОНСОЛЬ, 2012. – 848 С.

У статті прорецензована книга І.М.Загороднього про трагічні сторінки життя українського народу впродовж ХХ століття.

Ключові слова: український народ, репресії, більшовицький терор, спецслужби, незалежність.

Рецензована книга – це спроба переосмислення пройденого українським народом шляху впродовж минулого століття кадровим працівником органів державної безпеки Радянського Союзу і незалежної України, який мав доступ до архівних документів, що зберігались під грифом «таємно» та «цілком таємно». Автор за допомогою законів, нормативних актів, відомчих постанов, наказів, розпоряджень й інструкцій мав за мету розкрити механізми окремих трагічних подій у житті нашого народу, висловив власну думку з приводу відомих та невідомих антиукраїнських подій. Для того, щоб читачі могли самі оцінити події документи публікуються повністю, без інтерпретацій в розділі «Архівні документи». Особливу цінність мають фотодокументи.

ХХ століття для автора – це його життя. Тому переважно через власний досвід автор розкриває найбільш болісні, трагічні сторінки історії українського народу. На основі набутих знань викладає передумови й причини більшовицької революції, роздумує над можливими